

Jei kas mane myli, laikysis mano žodžio, – sako Viešpats, – ir mano Tėvas jį mylės /Mk 12, 35-37/

2015 m. birželis Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos informacinis leidinys **Nr. 6 (155)**

Leidžiamas nuo 1998 m. lapkričio mėn. ISSN 2029-512X

Eilinis 2015 metų Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo suvažiavimas Biržuose

Lietuvos valstybė ir jos institucijos išgyveno savo pakilimus ir nuosmukius, žlugimus. Lietuvos valstybės teritorija keitėsi arba joje šeiminkavo kitų valstybių galybės. Šios, vėl gi, iškildavo ir žlugdavo. Žemėje, kurioje šiandieną galioja Lietuvos Respublikos įstatymai, galime atrasti mažiau nei dešimt institucijų, kurios veikė ir tebeveikia šioje teritorijoje nuo Didžiųjų kunigaikščių Gediminaičių dinastijos laikų. Viena iš jų – Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčia. Lietuvos evangelikų reformatų aukščiausiaji institucinė vadovybė – Sinodas veikia nuo 1557 metų. Per šimtmečius Sinodas susirinkdavo įvairiose vietose, daugiausia – LDK Sostinės mieste Vilniuje. Nuo 1920 metų Lietuvos evangelikų reformatų Sinodų eilinių

suvažiavimų vieta – Biržų evangelikų reformatų bažnyčia, o laikas – Joninės. Kas metai Sinodas susirenka į eilinius suvažiavimus, o poreikiui iškilus – į neeilinius posėdžius. Per 458 metus Sinodas kas metai rinkosi į savo eilinius ar neeilinius suvažiavimus, išskyrus karų ir epidemijų metus. Ilgiausios pertraukos – nuo 1945 iki 1956 ir nuo 1958 iki 1987 metų. Svetima valstybė neleido veikti krikščioniškam Lietuvos evangelikų reformatų Sinodui. Juk originalus jo pavadinimas lotynų ar lenkų kalbose skambėjo nedviprasmiškai – „*Unitas Lithuaniae*“ arba „*Jednota Litewska*“ ir reiškė ne ką kitą, o protestantų Lietuvos Sinodą. Nepaisant draudimų minėto Sinodo priimti Bažnyčios teisiniai aktai nenustojo veikė, Bažnyčia

gyvavo ir vargė vykdė savo misiją. Iki 1990 metų buvo išlikusios tik 5 evangelikų reformatų bendruomenės Biržų krašte.

Sinodo suvažiavimo atidarymo pamaldose 2015 metų birželio 20 dieną, po Lietuvos generalinio superintendente pamokslo (pagal Mt 6,25-34), buvo perskaitytas kunigaikštystės Liudvikos Karolinos Radvilaitės laiškas Sinodui, parašytas 1689 metais. Jame nuskambėjo žodžiai: „Patyriau, kad garbingi Ponai, įprastą laiką generaliniam Sinodui – Dievo garbės ir Jo Bažnyčios reikalams aptarti, jau paskyrėte. [...] Jei Dievo Žodžiu nebus rūpinamasi, tai galingasis Viešpats savo tiesos galybe, pagaliau atims savo šventąjį Žodį ir, vietoj Jo, į pamokslininkų lūpas duos įvairius pa-

sakojimus apie visokius išradimus....“ Nepaisant prabėgusių šimtmečių, šis balsas iš praeities liudija apie žmogišką silpnybę, polinkį į pasaulietines gudrystes, prisitaikymą prie pasaulio ir jo išminties, o ne Dievo Žodžio mokymo. Nuo šių metų vėl atgaivinta tradicija ši Lietuvos didikų, ištikimų evangelinės Bažnyčios globėjų, paskutinės palikuonės rašytą laišką perskaityti Sinodo atidarymo pamaldose. Dievo Žodis, išgyventas daugelio kartų gyvenimo patirtimi, Viešpaties Surinkimo liudijime – brangiausias mūsų šalies turtas. Juo palaistytas žmogus bus gyvas per amžius. Jį gerbianti visuomenė, Valstybė bus palaiminta. Varguose ir džiaugsmuose. Išters, iki ateis Išganytojas. Viešpaties Dievo, šventoje Trejybėje garbei ir Kristaus Surinkimo ugdymui Lietuvos evangelikų reformatų Sinodas vėl meldėsi, šlovino Dievą giesmėmis ir Viešpaties šventos Vakariinės šventimu, klausė Dievo Žodžio ir dirbo Biržuose.

Šiomet eiliniame Sinodo suvažiavime dalyvavo absoliuti dauguma sprendžiamąją balso teisę turinčių sinodalų: iš 32, atvyko 30. Jie atstovavo visoms Bažnyčios institucijoms, įskaitant ir 14 oficialiai Lietuvoje veikiančių parapijų. Po Sinodo suvažiavimo atidarymo pamaldų buvo išrinkta Sinodo vadovybė vienerių metų kadencijai. Vyriausiu Sinodo pareigūnu – direktoriumi – išrinktas kuratorius Donatas Balčiauskas, sekretoriumi – kun. Raimondas Stankevičius ir cenzoriumi kun. Rimas Mikalauskas. Sinodo vice-direktorius – nerenkamas, šias pareigas eina generalinis superintendentas, t.y. Sinodo 3 metų kadencijai 2013 m. išrinktas kun. Tomas Šernas. Pirmojoje Sinodo sesijoje buvo išklaustyti atvykusių svečių ir perskaityti sveikinimai Sinodui, atsiųsti raštu. Sveikinimus Sinodui nuo Lietuvos Respublikos ministro pirmininko Algirdo Butkevičiaus perdavė Biržų-Kupiškio rinkiminėje apylinkėje išrinktas Seimo narys Aleksandras Zeltinis. Raštu Sinodą pasveikino Panevėžyje išrinktas Seimo narys Povilas Urbšys. Sveikinimus ir Dievo palaiminimo Sinodui linkėjo Lietuvių evangelikų reformatų Bažnyčios JAV vadovai – Sinodo kolegijos prezidentas Dr. Paulius Slavėnas ir diakonė Erika Brooks. Sveikinimus perdavė Lietuvos Bažnyčių vadovai:

nuo Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčios vyskupo Mindaugo Sabučio sveikinimus perdavė kun. Juozas Mišeikis, nuo Krikščionių bendrijos „Tikėjimo žodis“ sveikino šios Bažnyčios Vilniaus bendruomenės dvasinis vadovas Darius Širvys, laišku pasveikino Klaipėdos Miesto Bažnyčios evangelinės bendruomenės dvasinis vadovas Saulius Karosas. Sinodą taip pat pasveikino Vokietijos, JAV broliškų bažnyčių atstovai, kiti kuratoriai ir dvasininkai. Išklausęs sveikinimus Sinodas patvirtino savo suvažiavimo darbotvarkę ir pradėjo darbą. Per dvi dienas, šešiose sesijose Sinodas priėmė 31 bažnytinės teisės aktą, kurie įregistruoti 13-kos kanonų ir 18-kos memorialų įrašais. Kanonai yra skelbiami viešai, memorialai – skirti vidiniam Bažnyčios naudojimui, tačiau gali būti viešinami, bažnytinei vadovybei pritarus.

2015 m. Sinodo aktuose – įrašai apie generalinio superintendente, Konsistorijos prezidento, Sinodo Revizijos komisijos, bažnytinių institucijų ir organizacijų priimtas ataskaitas. Iš jų įsimintini VŠĮ „Vaiko užuovėja“ vaikų namų Medekiuose, Biržų r. direktorės Dainos Janonienės bei VŠĮ „Krikščioniškas vaikų darželis“, veikiančio Vilniuje, Pilaitės rajone, direktorės Džiuljetos Stankevičienės pranešimai. Sinodas patvirtino 2015 m. pasirašytą bendradarbiavimo susitarimą su LR Krašto apsaugos ministerija. Paskirtos dvasininkų misijos šiam ir pernai pasirašytam su LR Sveikatos apsaugos ministerija susitarimams įgyvendinti: kun. Raimondas Stankevičius kuruos tarnystę sveikatos apsaugos institucijose, o kun. Rimas Mikalauskas – krašto apsaugos.

Priimti sprendimai dėl Bažnyčios institucijų. Atliktos Kanono VI-2012, Sinodo kuratorių nuostatų pataisos, pagal kurias visiems Sinodo kuratoriams grąžinamos sprendžiamąjo balso teisės Sinodo suvažiavimuose – tuo praplečiama Sinodo sudėtis. Kanonu XI-2015 įregistruotas Sinodo sprendimas atkurti bažnytinį teismą – Sinedrioną bei priimti šios bažnytinės institucijos veikimo nuostatai. Pagal juos išrinkti 5 bažnytinio teismo nariai. Bažnytinis teismas, kaip atskira bažnytinė institucija veikė iki 1924

metų, kada buvo reorganizuotas, įjungtas į Sinodo darbą, uždaru posėdžių forma. Sinodas pripažino atskiros bažnytinio teismo institucijos dabartinę poreikį tiek Bažnyčios vidiniams iššūkiams spręsti, tiek geriems ir aiškiems Bažnyčios su valstybe santykiams išlaikyti. Sinodalai patvirtino Konsistorijoje priimtą tarptautinio bendradarbiavimo sutartį su Asocijuota Reformatų Presbiterijonų Bažnyčia Amerikoje. Pagal šią sutartį jau šių metų liepos mėnesio pabaigoje į Lietuvą misijinei tarnystei atvyksta kun.dr. Frankas Van Dalenas su žmona Emili. Per ateinančius dešimtį metų jis, kartu su kitais Lietuvos evangelikų reformatų dvasininkais, tarnaus Lietuvos evangelikų reformatų parapijose.

Išrinktas ir iškilmingose Sinodo suvažiavimo uždarymo pamaldose įvestas naujas Sinodo kuratorius, vilnietis inžinierius Nerijus Krikščikas. Ne vienerius metus jis jau ėjo Konsistorijos nario-pasauliečio pareigas. Sinodas absoliučia balsų dauguma patvirtino Kuratorių kolegijos jam suteiktą rekomendaciją, atsižvelgė į jo nuoširdžią savanorišką tarnystę Bažnyčioje ir gerai išlaikytą patikrinimo egzaminą priešsinodinėje sesijoje 2015 m. gegužės 23 d. Biržuose. Sinodas, įvertindamas ilgametę tarnystę Sinodo kuratorių pareigose ir nuopelnus Bažnyčiai, suteikė garbės kuratorių vardus ir teises biržietėms kuratorėms Aleksandrai Balčiauskienei ir Palmyrai Krikščiuikienei.

Kiti bažnytinės teisės aktai skirti patvirtinti jau priimtus Konsistorijos sprendimus, patvirtintos ilgalaikės bažnytinio turto nuomos sutartis, pavedimai Konsistorijai spręsti per ateinančius metus. Sesijų pabaigoje Sinodas patikslino kanoniškai patvirtintą Joninių metu vykdomų eilinių Sinodų susirinkimų datą, atsižvelgdamas į savaitės dienas. Kitų metų patikslinta eilinio suvažiavimo data: 2016 m. birželio 24–26 d., vieta – Biržų evangelikų reformatų bažnyčia. Po metų Sinode bus renkama nauja Bažnyčios vadovybė, suteikiami 3 metų įgaliojimai – Konsistorijai ir generaliniam superintendentui.

Pirmą kartą Sinode Biržuose perskaitytas kunigaikštystės Liudvikos Karolinos Radvilaitės laiškas generaliniam Lietuvos Evangelikų Reformatų Sinodui, parašytas 1689 metais.

Šį laišką parašė kunigaikštystė Liudvika Karolina Radvilaitė (1667–1695), Brandenburgo margrafė, daugelio ano laiko mūsų bažnyčių globėja, iš Neuburgo 1689 metais. Provincinis Sinodas Kėdainiuose 1719 m. nutarė kuo švenčiausiai laikytis šiame laiške išdėstytų nurodymų. Sinodo Kelmėje 1824 m. nutarimu šiuo laišku, kaip pirmu kanonu, prasideda kiti kanonai. Dar iki II pasaulinio karo Vilniaus Sinodo posėdžiai prasidėdavo šio laiško iškilmingu skaitymu. Išvertė kun. Aleksandras Balčiauskas, 1934 metais atspausdinta reformatų laikraštyje „Mūsų žodis“ Nr.2, 28-29 p. Kalba netaisyta.

Kilnūs, Garbingi Ir Malonūs Mano Ponai Bei Prieteliai!

Patyriau, kad garbingi Ponai įprastą laiką generaliniam Sinodui – Dievo garbės ir Jo Bažnyčios reikalams aptarti – jau paskyrėte. Iš savo pusės nuoširdžiai linkiu, kad pats Viešpats Dievas, kurio šventos visagalybės patvirtinimo reikalingi visi žemiški pasitarimai ir sprendimai, palaimintų ir šį garbingą Ponų suvažiavimą.

Linkiu, kad iš šio suvažiavimo jau nykstanti Dievo garbė turėtų kuo didžiausios paramos. Nors esu tolimos atskirta, tačiau mano širdyje vis negesta tikeras uolumas ir rūpestis kuo didžiausia Dievo garbe tuose likučiuose (Lietuvos reformatuose – vertėjo past.), kur vietoj Dievo garbe džiūngtis ir leisti jai viešpatauti, dabar ją naikinti pyktis ir žmonių rūstybė atsirado ir visur paplito.

Nuolat liūdžiu, kad aname krašte, gyvenami tarp kaitalinių, užuot teisybės šviesa, dievotumu, pavyzdingu gyvenimu šviestu, dabar gi, nepaisydami tikro krikščioniškumo pareigų, ir tuo labiau, kad nepaisydami, jog pagal Evangeliją vadinamės, kai kurie beveik visais atžvilgiais, taikindamiesi prie pasaulio ir jo išminties, net pamokslus ruošia ne iš Šv. Rašto žodžių, bet iš visokių politinių kalbų ir pranešimų. Taip daro norėdami labiau įtikėti ne dvasiškai galybei, bet pasauliui. Tačiau norint žmones į geresnius laikus atvesti, būtina reikia dėstyti jiems tikėjimo tiesas ir Dievo Žodžių juos vesti į amžiną gyvenimą. Jei Dievo Žodžių nebus rūpinamasi, tai galingasis Viešpats savo tiesos galybe pagaliau atims savo šventąjį Žodį ir vietoj jo į pamokslininkų lūpas idės įvairius pasakojimus apie visokius žmonių išradimus. Taip dedasi todėl, kad kilnią dvasininko pareigą drįstame pavesti per jauniems, neišmoks-
lintiems žmonėms, dargi net kariškiams,

kurie vos žino, kas yra Biblija ir Šventas Testamentas ir, be to, dar net visokiems iš kitų tikybų perėjusiems.

Reikėtų nutarti, kad nei kunigas, nei diakonas, nei lektorius negali eiti į sakyklą tol, kol Sinode bandomu egzaminu neparodo savo reikiamo išsilavinimo. Girdečiau, kad yra tokių, kurie jau ir pareigose būdami dažnai nustumia į šalį mokslą ir knygas. Nebūtų bloga įpareigoti juos, nuo jauniausio iki vyresnio, pagal kandidatų tvarką į tas šventas pareigas, vienus – vieną Sinodą, kitus kita egzaminuotis. Apie tai tyčia teiravausi, ir anksčiau žinojau, kad Olandijos, Anglijos ir Vokietijos parapijose kiekvieną sekmadienį po vakarinių pamaldų jaunimas mokomas katekizmo ir egzaminuojamas. Tačiau lietuviškose parapijose to nėra. Vėlyčiau, kad tai būtų daroma, nes tai yra privalomas ir labai naudingas dalykas. Tas darytina tuo labiau, kad apie tai yra atitinkami Lietuvos Sinodo kanonai, tik, gaila, iki šiol nerykdomi.

Mokyklos, kurioms, turbūt, nemažai ir lėšų skiriama, mokytojais tai labai menkai teap rūpinamos. Iš mokyklų išeina tokie, kurie net paprasčiausių dalykų neišmano. O taip yra todėl, kad rektorai per dažnai kilnojami. Mokiniai, ką prie vieno rektoriaus išmoka, prie kito, dėl pamokų pasikeitimo, užmiršta ir, be to, yra mokomi tokių dalykų, kurių mokiniai jokiū būdu negali suprasti. Apie tai jau dang kartu rašiau, bet iki šiol jokiū pasekmių nesulaukiau. Rektoriais paprastai skiriami tokie asmenys, kurie tarnauja kartu ir bažnyčiai, ir mokyklai. Dėl šios priežasties nukentčia ir bažnyčios, ir mokyklos reikalai. Jiems tvarkyti reikalingi atskiri žmonės. Deja, taip daroma neva taupumo sumetimais, kad antrajam rektoriumi

išlaikyti nereikėtų skirti lėšų. Tačiau tas įvykdytina, jei su parapijų pinigais būtų kartais kitaip elgiamasi, nes kai kur šiam reikalui net ir dispozicijos yra skirtos.

Kai kur ne tik pastarasis reikalas apleistas, bet ir kapitalai nyksta, o kai kurie net rinkliavas ir kitas sumas savo asmeniškiesiems reikalams sunaudoja. Gi tuo tarpu varguoliai ir kurie iš tų sumų galėtų gyventi, kenčia skurdą. Už tai visi, kurie tuo kalti, turės aname baismame teisme atsakyti.

Lai niekas dėl to viso nežūri manyje piktos valios. Aš taip turiu rašyti, nes tokiame tikėjime gimiau, išsiauklečiau ir jame per visą gyvenimą nusprendžiau pasilikti.

Būdama daugelio parapijų globėja, norėčiau, kad apie kokią tikėtai geriausią tvarką esu girdejęsi, Dievas duotų visa tai, ir matyti norėčiau, kad Dievo garbė galėtų kuo geriausiai augti ir plėstis.

Prašau garbingųjų Ponų ir šaukiesi ir meilę Jūsų išganymo, kad atidėtumėt į šalį visus asmeniškiesiems reikalams ir taip stropiai tartumėtės apie Dievo Bažnyčią, kad mūsų šviesybė visada šviestų ir kad susilaukčiau pagėidaujamų pasekmių.

Baigdama, jaunesnųjų ponų Liutomirskę, grįžtantį iš užsienio akademijū, man gerai rekomenduotą apie jo igytą mokslą, pavedu garbingiems Ponams, kad teiktumėtės jį atitinkama vieta aprūpinti.

Meldžiu Anksčiausiąjį Viešpatį, kad Jis pats, kaip didžiausias savo šventos garbės Išaukštintojas, apie ją jums patartu ir ją globotų.

Pasiduodama garbingųjų Ponų malonei, lieku Jūsų prietele –

Liudvika Karolina Radvilaitė.

Neuburge, 1689 m. gegužės mėn. 25 d.

Ištraukos iš 2015 metų birželio 20 d. Biržuose Lietuvos ev. reformatų Sinode priimtų kanonų

Kanonas II - 2015, Misija. Patvirtinant Konsistorijos sprendimą (2014 09 13, protokolo Nr. 10-103, 5 p.) ir vadovaujantis Susitarimu su Lietuvos Respublikos Krašto apsaugos ministerija kun. Rimas Mikalauskas yra skiriamas Vyriausioju karo kapelionu.

Kanonas III - 2015, Misija. Patvirtinant Konsistorijos sprendimą (2014 09 13, protokolo Nr. 10-103, 5 p.) ir vadovaujantis Susitarimu su Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerija, kun. Raimondas Stankevičius yra skiriamas Vyriausioju medicinos kapelionu.

Kanonas IV - 2015, Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo kuratorių nuostatai. Sinodas pritaria Kuratorių nuostatų komisijos pasiūlytomis Kanono VI – 2012, Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo kuratorių nuostatų pataisoms ir minėtą kanoną atšaukia,

jį pakeisdamas šiuo sprendimu: Kanonas V-2015, Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo kuratorių nuostatai, kurie skelbiami šių metų eilinio Sinodo aktų priede Nr. 1.

Kanonas IX – 2015, Bendradarbiavimo sutartis su Asocijuota reformatų presbiterijonų Bažnyčia Amerikoje. Sinodas, pritardamas Konsistorijos sprendimui kviešti atvykti Dievo Žodžio bendratarnystei į Lietuvą kun. dr. F. van Daleną su žmona Emili, patvirtina Konsistorijos pateiktą Bendradarbiavimo sutartį tarp Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo ir Asocijuotos reformatų presbiterijonų Bažnyčios Amerikoje. Sutartis skelbiama šių metų eilinio Sinodo aktų priede Nr. 2.

Kanonas XI - 2015, Apie Sinedrioną (Bažnytinį teismą). Sinodas atkuria Lietuvos evangelikų reformatų Bažnytinį teismą – Sinedrioną

ir priima Lietuvos evangelikų reformatų bažnytinio teismo – Sinedriono nuostatus, kurie skelbiami šių metų eilinio Sinodo aktų priede Nr. 4. Atšaukiamas Kanonas I - 1924, apie Sinedriono panaikinimą.

Kanonas XII - 2015, Sinedriono teisėjų paskyrimas. Vadovaujantis priimtaisiais Sinedriono nuostatais Sinodas skiria Sinedriono narius: Eglę Grucytę, išrinktąjį krt. Nerijų Krikščiką, kun. Raimondą Stankevičių, kun. Juozą Mišeikį, krt. Giedrių Vaitiekūną.

Kanonas XIII - 2015, Apie 2016 metų eilinio Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo suvažiavimo datą. Vykdamas Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo Kanoną XVII-1930 ir Kan. VIII-1935 eilinio 2016 m. Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo suvažiavimo datą patvirtinti 2016 m. birželio 24-26 d., Biržuose.

Evangelinis Biblijos institutas pristatytas Lietuvos evangelikų reformatų Sinode

Kaip ir kiekvienais metais prieš Jonines, birželio 20 dieną, Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios dvasiniai ir pasaulietiniai kuratoriai, parapijų delegatai ir svečiai rinkosi į svarbiausią savo Bažnyčios suvažiavimą Biržuose – Sinodą.

Džiugu, kad šalia Bažnyčiai svarbių klausimų Sinodo dienotvarkėje atsirado vietos ir Evangelinio Biblijos instituto (EBI) pristatymui. Generalinio superintendente kunigo Tomo Šerno kvietimu, kaip EBI Vilniaus studijų centro dekanas, buvau pakviestas pristatyti instituto veiklą ir perspektyvas. Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčia – *Unitas Lithuaniae* – sinodas yra vienas iš septynių šio instituto dalininkų.

Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčia pabrėžia akademinio lavinimo svarbą, rengiant Bažnyčios tarnus dvasinei tarnystei. Tačiau

akademijos ir Bažnyčios santykis nėra vienareikšmiškas nuolat besikeičiančios visuomenės ir naujų iššūkių Bažnyčiai kontekste. Paminėjus, jog EBI darbuojasi pagal ICETE standartus atitinkančią programą, sinodalai domėjosi instituto planais siekti ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos pripažinimo. Buvo pastebėta, kad šis siekis yra vienas iš pagrindinių EBI tikslų, tačiau valstybės pripažinimas negarantuoja, kad teologinės studijos atlieps evangelinių bažnyčių poreikius ir suteiks ne tik reikalingų teologinių žinių, bet ir puoselės evangelikams svarbias vertybes. Todėl valstybės pripažinimas („legalumas“) dar negarantuoja studijų „tinkamumo“ dvasinei tarnystei bažnyčioje. Apie tokį „tinkamumą“ labiau liudija Eurazijos akreditacinės asociacijos (E-AAA), atitinkančios ICETE (Tarptautinė

evangelinio teologinio švietimo tarybos) reikalavimus, programos akreditacija. EBI siekis – ne vien akademinės žinios, bet ir studijuojančių dvasinė branda ir įgūdžiai, reikalingi tarnystei bendruomenėje.

Instituto pristatymas susilaukė ir daugiau klausimų bei pasiūlymų. Ypač maloniai nuteikė kai kurių dalyvių išsakyti ketinimai pradėti studijas nuo š.m. rudens Vilniaus studijų centre. Iškart po EBI pristatymo buvo pasidžiaugta ir bendru trijų bažnyčių Naujojo miesto katekizmo leidimu, kuris, kaip ir EBI, yra dar vienas evangelikų bendros tarnystės vaisius ir vienybės liudijimas.

Darius Širvys
EBI Vilniaus studijų centro
dekanas
Perspausdinta iš www.btz.lt

Antrasis sekmadienis po Šv. Trejybės šventės Panevėžyje

Kristus sako: Ateikite pas mane visi, kurie vargstate ir esate prislėgti: aš jus atgaivinsiu!

Mato 11,28

2015 m. birželio 14 d. skubino- mės į Kapų šventę Kristaus Karaliaus kapinėse Ramygalos gatvėje. Vieni dar aplankėme artimųjų kapus, o kitas mūsų būrelis ieškojome vietos, kur, netrukdydami kapinių lankytojams, rastume prieglobstį nuo kepinančios saulės ir vėjo. Atsivežėme kėdžių, atvyko parapijos administratorius kun. Raimondas Stankevičius, ir pamaldos prasidėjo. Ramybę ir rimtį nuskaidrindavo dažnos paukštelių giesmelės, o ją trikdydavo, deja, lėktuvų skrydžiai virš kapinių. Kunigas irgi pastebėjo, kad giedoti padeda medžiuose įsikūrę paukšteliai, o kai skaitomas Dievo Žodis – jie nutyla, paklauso. Skraidantys lėktuvai šią Gedulo ir Vilties dieną priminė visiems tuos siaubingus įvykius Lietuvoje prieš 75-ius metus. Daugelis susirinkusiųjų paminėjo palaidotus savo artimuosius čia, šiose kapinėse, taip pat įvairiose amžino poilsio vietose.

Po Kapų šventės vykome į bažnyčią. Choristai repetavo santuokos

giesmes, nes po geros savaitės mūsų bažnytelėje turėjo vykti parapijietės Linos Kartanaitės sutuoktuvės.

Prieš pamaldas gana daug žmonių savo atsilankymu pagerbė parapijiečių dukrelės Agnės Užkuraitytės, kurios buvimu šiame pasaulyje nespėjo pasidžiaugti tėveliai, o ir ji pati, atminimą. Jos urna buvo atnešta į presbiteriją. Pamaldas pradėjęs kun. Raimondas Stankevičius kalbėjo apie švenčių įvairovę ir priminė, kad tą dieną buvo ir liūdna šventė, ir linksma, nes, nors ir pavėluotai, buvo minima Tėvo diena.

Homilijoje kunigas kalbėjo apie krikščionių gyvenimą dviejuose pasauliuose: paliekame senąjį ir keliaujame į Dangiškąjį miestą. Kiekvieną dieną savo esybe žengiame žingsnius kuria nors kryptimi – arba į šlovingą, garbingą gyvenimą, arba į dvasinį skurdą, apgailėtiną, bevertį. Tai priklauso nuo žmogaus žemiškojo gyvenimo: buvai turtingas, išdidus, garbingas, bet neužjautei, nepadėjai, net žeminai vargstančius – kentėsi

Viešpaties amžinybėje, ir priešingai, buvęs skurdus, ligonis, vargšas, bet visada meldėsis Dievui, – sulauksi gero, garbingo amžinojo gyvenimo Dangaus Karaliaus globoje. Turtuolis, nemylintis Dievo, bus pažemintas, o vargšas – išaukštintas, pašlovintas.

Pamaldose meldėmės prisimindami mažąją Agnytę. Dievas jai skyrė labai trumpą gyvenimą: neteks patirti baimės, skausmo, apmaudo, kurio gyvenime dažnai pasitaiko, o anksti mirusi patirs greitą džiaugsmą, gyvens laimėje Dievo glėbyje. Graudinomės giedodami paskutinę šių pamaldų giesmę „Vaikeli, eik!“.

Po šios giesmės kunigas kartu su tėvelių nešama Agnytės urna ir artimųjų palyda išvyko į Šilaičių kapines.

Kiti dar palikome bažnyčioje, dar ilgai nesiskirstėme į namus, kalbėjome apie trapų gyvenimą šioje žemėje...

Sigita Audickienė

Vilniaus reformatų „Giesmės“ ir „Pagirių dainorių“ jungtinis choras

2015 METŲ GIESMIŲ ŠVENTĖ KELMĖJE

2015 m. birželio 13 d., šeštadienį, nuaidėjo evangeliškų bažnyčių *Giesmių šventė* Kelmėje.

Pirmą kartą šių švenčių istorijoje giesmininkus priėmė Kelmės parapija. Kai 1933 metais birželio 25 d., po Sinodo iškilmingų pamaldų, ev. reformatų jaunimo draugija „Radvila“ Biržų bažnyčioje surengė bažnytinį koncertą – savotišką preliudiją į Giesmių švenčių tradiciją, jame dalyvavo ir Kelmės ev. reformatų choras. Kaip rašė tų metų rugpjūčio 6 d. reformatų laikraštis „Sėjėjas“, ...vedamas tikrai gabaus ir muzikalaus chorvedžio A. Gerkės. Be šio gan didelio ir pajėgaus choro bei šeiminių – Biržų reformatų bažnyčios galingo 63 giedotojų choro, vadovaujamo vargonininko Martyno Sprindžio, tada dar dalyvavo Biržų ev. liuteronų choras, vadovas – vargonininkas J. Stiebris, bei neseniai suburti N. Radviliškio ir Papilio ev. reformatų chorai, kuriuos parengė tų bažnyčių vargonininkai E. Radinskaitė ir J. Mikelėnas. Koncerte taip pat pasirodė du solistai: smuikininkas A. Kvedaravičius ir kornetininkas

V. Zalitas*. Tos giesmių šventės 1933 m. birželio 25 d. iniciatorius buvo jaunas, neseniai ordinuotas (1932 06 28) kunigas Aleksandras Balčiauskas (1907–1952).

Iki Antrojo pasaulinio karo evangeliškų Bažnyčių *Giesmių šventės* vyko dar keletą kartų Tauragėje.

2015 metais Kelmės evangelikų liuteronų bažnyčioje įvykusioje tradicinėje evangeliškų bažnytinėse chorų bei ansamblių giesmių šventėje dalyvavo kolektyvai iš Vilniaus, Kelmės, Klaipėdos, Tauragės, Šilutės, Pagėgių.

Šių metų šventėje buvo atgaivinta tradicija pradėti renginį iškilminga eiseną. Jos priekyje žygiavo Šilutės pučiamųjų instrumentų ansamblis „Pamario Brass“ (vadovas Gražvydas Raila), Lietuvos liuteronų ir reformatų Bažnyčių kunigai. Visi giedodami reformacijos himną „Tvirčiausia apsaugos pilis“ pasiekė Kelmės reformatų bažnyčią. Po eisenos dalyviams, žiūrovams užpildžius

visas sėdimas ir stovimas vietas tiek apačioje, tiek ant „viškę“, buvo sugiedota evangeliškų Bažnyčių tradicinė giesmė „Šventas, šventas, šventas“ (F. Šuberto muzika, Vydūno žodžiai).

Po to šiai šventei pritaikyta Homilija – visus pasveikino Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčios vyskupas kun. Mindaugas Sabutis. Taip pat susirinkusiuosius sveikino Kelmės bažnyčios klebonas Romas Pukys, laikantis pamaldas tiek liuteronams, tiek reformatams, Lietuvos evangeliškos bažnytinės muzikos sandraugos pirmininkė bei šventės meno vadovė Laura Matuzaitė-Kairienė, o kad šventė būtų įsimintina, – daug triūso ir energijos įdėjęs Kelmės rajono meras Vaclovas Andrusis.

Jungtiniam chorui, diriguojamam Vilniaus ev. reformatų choro vad. Janinos Pamarnackienės, sugiedojus „Pranaše didis“, septyni chorai ir ansamblis atliko savo programas; tarp giesmių grojo pučiamųjų ansamblis

* <http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/LNB/LNB0147FCF8>

Kanklėmis groja Rasa Mockūnienė

„Pamaro Brass“.

Pirmasis pasirodė Vilniaus ev. liuteronų bažnyčios vokalinis ansamblis „Adoremus“ (vad. Renata Moraitė) – žiūrovų ir dalyvių vienbalsiai pripažintas geriausiu kolektyvu ne tik dėl savo jaunystės, bet tikrai ir dėl profesionalaus muzikavimo.

Šventėje skambėjo lietuvių, vokiečių, amerikiečių autorių ir evangeliskose bažnyčiose nuo seniai giedamos nežinomų kūrėjų – liaudies giesmės. Vieną chorą keitė kitas choras. Daugiausia tai įvairių liuteronų parapijų chorai, kai kurie susijungę, kad skambėtų sodriau, galingiau: jungtinis Klaipėdos evangelikų liuteronų parapijos bei Klaipėdos vokiečių bendrijos choras (vad. Inga Pakalniškienė), jungtinis Šilutės, Pagėgių ir Žemaičių Naumiesčio ev. liuteronų parapijų choras (vad. Evelina Norkienė ir Valteris Matulis), Tauragės evangelikų liuteronų

Martyno Mažvydo bažnyčios mišrus choras (vad. Tatjana Kalvaitienė). Vilniečiams, be liuteronų bažnyčios ansamblio „Adoremus“ ir parapijos choro (vad. Asta Saldukienė), atstovavo ir Vilniaus reformatų „Giesmės“ ir „Pagirių dainorių“ jungtinis choras (vad. J. Pamarnackienė), žiūrovų įvertintas kaip vienas iš geriausiai pasirodžiusių kolektyvų. Jų pasirodymą papuošė Rasa Mockūnienė, kanklėmis pritarė liaudies giesmei „Kur tiktai aš vaikštinėjau“. Žydų liaudies giesmei „Eikit šen su giesme“ akompanavo Jurgita Umaraitė, o solo partiją atliko sopranas Danielė Tarandaitė. Tradicinis gospelas „King Jesus“, gal ir tobulintinas, patiems giesmininkams buvo smagus išbandymas pabandyti įvaldyti afroamerikiečių giedojimo stilių.

Po Vilniaus ev. liuteronų bažnyčios choro pagiedotų trijų kūrinių, prie jų prisijungė Vilniaus reformatų „Giesmės“ ir „Pagirių dainorių“ choristai ir, diriguojant J. Pamarnackienei, atliko gana nemažos apimties nežinomo autoriaus „Laudate Dominum omnes gentes“, kuriam pritarė fleitininkė Odeta Pocevičiūtė, solo partiją pagiedojo giesmietė, muzikologė dr. Austė Nakienė.

Protestantiškų chorų pasirodymus pajvairino Kelmės R. katalikų parapijos Sumos choras (vad. Albina Kalvaitienė), pagiedojęs trejetą katalikų bažnyčiose giedamų giesmių.

Šventės pabaigoje visų dalyvių jungtinis choras pagiedojo tradicines, bet niekada nepabostančias giesmes: Liudviko van Bethoveno „Padangės giria Aukščiausio galybė“, Joachimo Neanderio „Viešpatį liaupsink“, airių senovinę giesmę „Palaimos linkėjimas“ ir visiems susiėmus už rankų – „Taigi imk mano ranką“...

Padėkos raštai bei atminimo dovanėlės buvo įteiktos visiems chorų bei ansamblių vadovams.

Visą šventę filmavo Lietuvos TV, taigi rudenį tikėkimės šventės akimirkas išvysti atnaujintoje evangelikų laidoje „Kelias“.

Prieš išvykdami į namus dalyviai buvo gausiai pamaitinti ir pagirdyti, ir ne tik kava ar arbata, bet ir... alučiu.

Dalija Gudliauskienė

**KELMĖS CHORO
1933 M. BIRŽELIO 25 D.
BIRŽUOSE
SUGIEDOTA GIESMĖ:**

PALYDĖK MUS, VIEŠPATIE

Su Dievu, kol susitiksimė,
Tegul Jis jus visus lydi,
Jo palaima jums težydi.
Su Dievu, kol susitiksimė.

Palydėk, palydėk,
palydėk mus, Viešpatie.
Palydėk, palydėk, palydėk
mus, Viešpatie, visus.

Su Dievu, kol susitiksimė,
Te Jo skydas apdengia
Ir nelaimės Jūsų vengia.
Su Dievu, kol susitiksimė.
Palydėk....

Su Dievu, kol susitiksimė,
Didžiam Dievui garbę duokit...
Visuomet laimingi būkit...
Su Dievu, kol susitiksimė.
Palydėk....

O Tu, Dieve Visagalis,
Laimink, palydėk visus.

Fleita groja Odeta Pocevičiūtė, solistė – dr. Austė Nakienė

Atgarsiai iš kelionės po Pietryčių Lietuvą

Lietuvos Reformacijos istorijos ir kultūros draugijos (LRIKD) iniciatyva birželio 6 dieną įvyko biografinė vienos dienos ekskursija po Pietryčių Lietuvą. Labai malonu pažymėti, jog šios ekskursijos vadovė – Draugijos valdybos narė, profesionali gidė ir kelionių vadovė Aurelija Arlauskienė.

Oras tą dieną buvo kaip niekad vasariškas ir visi nekantraudami rinkosi į autobusą. Keliautojų susirinko visai nemenkas būrys – net per 40! Tarp jų Draugijos valdybos nariai, Vilniaus ev. reformatų parapijos nariai, žurnalistai ir kiti Lietuvos istorijai neabejingi entuziastai. Visus susirinkusius pasveikino ir geros kelionės palinkėjo LRIKD pirmininkas Donatas Balčiauskas.

Vienos dienos biografinė ekskursija „Asmenybių šviesa, amžių neužgesinta...“ supažindino su Pietryčių Lietuvoje, dabartiniame Šalčininkų rajone, gimusiomis, gyvenusiomis, kūrusiomis dažnai šiuose kraštuose viešėjusiomis pasaulinio garso asmenybėmis ir jų darbais: Lietuvos raštijos pradininku Stanislovu Rapolioniu, savamoksle dailininke Ana Krepštel, Vilniaus universiteto rektoriumi Simonu Malevskiu, Paulavos respublikos įkūrėju Povilu Ksaveru Bžostovskiu, poetu Adomu Mickevičiumi, istoriku, publicistu Mykolu Balinskiu, Vilniaus universiteto rektoriumi Jonu Sniadeckiu ir jo broliu chemiku Andriumi Sniadeckiu, Rusijos psichiatrijos tėvu vadinamu Jonu Balinskiu... Ši ekskursija – tikrų tikriausia kelionė laiku – įsitenka tarp dviejų taškų. Tai pradžia ir pabaiga. Alfa ir omega... O tarp jų – viskas, kas laikina: turtai, pareigos, kilmė. Ir kas neįveikiama laikui: asmenybių šviesa ir, žinoma, meilė. Be atsako liepsnojusi poeto Julijaus Slovackio, pamilusio Jašiūnų dvaro savininkės Sofijos Balinskienės seserį Liudviką, širdyje... Ir visas kliūtis nugalėjusi Barbaros Radvilaitės ir Žygimanto Augusto meilė, kurios liudininkės buvo ir išlaktos Rūdninkų girios pušys. Ir svaigulin gramzdinantis žydinčių viržių kilimas.

Ekskursijos metu užsukome į Levandų uostą, kur vaišinėmės levandų sausainiais ir mėtų arbata, kurią taip mėgo Liudvika Sniadeckytė; pabuvojome Merkinės kaime, Paulavos respublikos dvarvietėje, toje pačioje, kur prieš kelis šimtus metų šviesuolis

Bžostovskis visus savo turtus paaugojo savo įkurtai respublikai.

Apie Jašiūnų dvaro rūmus ir kapinaites pasakojo Kazimiežas Karpičius, Jašiūnų Mykolo Balinskio gimnazijos direktorius; Tabariškėse keliauninkus pasitiko ir šiltai priėmė Valdemaras Ulčukevičius, Šv. Mykolo Arkangelo bažnyčios klebonas, taip pat Danuta Moločko, tautodailininkės Anos Krepštel muziejaus vadovė, įžymiosios dailininkės sesuo.

Su Eišiškių praeitimi ir dabartimi supažindino Eišiškių Stanislovo Rapolionio gimnazijos istorijos mokytoja Liudmila Jurgelevičienė. Apsilankėme Gornostajiškių kaimo dvaro sodyboje, kur 1986 metais, minint 500-ąsias Stanislovo Rapolionio gimimo metines, tuometinio ūkio vadovo reformato Broniaus Skiauterės rūpesčiu buvo pastatytas iš bronzos ir granito biržiečio skulptoriaus Konstantino Bogdano sukurtas paminklas (archit. Rimantas Buivydas ir Juras Balkevičius). Turistai, deja, Gornostajiškių dvarvietėje mato tik granitinę paminklo dalį. Baiminantis, kad pagrindinis paminklo akcentas – Rapolionio bronzinis biustas – gali būti pavogtas, gimnazijos vadovų dėka jis perkeltas į šios mokymo įstaigos salę. Taigi apsilankę gimnazijoje ne tik savo akimis pamatėme Rapolionio biustą, bet ir susitikome su gimnazijos kraštotyros muziejaus „Atmintis“ įkūrėju ir vadovu, buvu-

siu ilgamečiu Eišiškių Stanislovo Rapolionio vidurinės mokyklos direktoriumi, dabar gimnazijos dailės mokytoju metodininku, dailininku, poetu, Eišiškių krašto šviesuoliu Vytautu Dailidka.

Apie Rūdninkų girią trumpai papasakojo VĮ Šalčininkų miškų urėdijos Rūdninkų girininkijos girininko pavaduotojas Andrejus Damulevičius.

Tą dieną buvo nukeliauta nemažai – apie 170 km. Tuo savo žygiu nors maža dalelyte prisidėjome prie Pietryčių Lietuvos pažinimo, visuotinai suvešėjusių stereotipų paneigimo, jog čia – pietryčiuose gyvena tik lenkai ir tik jiems šis kraštas gali būti įdomus... Eišiškių Stanislovo Rapolionio gimnazijos dailės mokytojas metodininkas V. Dailidka (buvęs direktorius), stovėdamas šalia lietuvių raštijos pradininko Stanislovo Rapolionio biusto, ištarė pranašiškus žodžius: „Mes kalbame lietuviškai šio Žmogaus dėka...“. Šis, iš Pietryčių Lietuvos kilęs, žmogus, buvo pirmasis Karaliaučiaus universiteto teologijos profesorius, Teologijos katedros vadovas. Malonu nupūsti dulkes nuo istorijos puslapių ir prisiminti, kas mes ir iš kur mes....

Vasara dar tik įsibėgėja ir tikimės susitikti dar ne kartą...

Viktorija Liauškaitė
Aurelijos Arlauskienės nuotrauka

Kaip užbaigti neapykantos karus

Ištrauka, atspausdinta www.bernardinai.lt, iš netrukus pasirodysiančios naujos rabino Jonathano Sackso knygos „Ne Dievo vardu: kovojant su religine prievarta“.

Šiandien Vidurio Rytuose revoliucija prieš sekuliarizmą vyksta dviem kryptimis. Pirmoji reiškia sukilimą prieš sekuliarų nacionalizmą, kuriam Nasseras, Sadatas ir Mubarakas atstovavo Egipte, Assadas – Sirijoje, o Husseinai – Irake. Visi šie režimai yra regimi kaip korumpuoti ir represyvūs. Antruoju taikiniu yra sekuliar Vakarų kultūra, kuri tų, kurie puoselėja tradiciją, yra laikoma dekadentiška, materialistine ir žlugdančia sielą.

XVII amžius buvo sekuliarizacijos aušra, o XXI amžius bus desekuliarizacijos pradžia. Visame pasaulyje religinėse grupėse gimstamas yra didžiausias. Per artimiausią pusę amžiaus smarkiai pasikeis didžiosios pasaulio dalies religinis portretas, o Europa stovės viso to priekyje. Neskaitant JAV, kurios šiuo atveju yra išimtis, Vakarai nesugeba įgyvendinti darviniškojo imperatyvo perduoti savo genus kitoms kartoms.

Pasaulyje, kuriame smunka supergalybės, kuris turi sklerotiškas tarptautines institucijas, daugelį žlugusių ar žlungančių valstybių ir hobsiškąjį chaosą, pasireiškiantį pilietiniais ir gentiniais karais, religiniai ekstremistai ima valdžią. Tai reiškia, kad neturime daug pasirinkimų, ir mums reikia iš naujo įvertinti teologiją, kuri pirmiausia ir atveda į ginkluotą konfliktą. Jei to nepadarysime, ir toliau susidursime su tąsa teroro, kuris kol kas žymėjo visą mūsų amžių. Kitokios natūralios pabaigos kol kas nėra.

Smurto neužbaigsi vien tik karinėmis priemonėmis. Savo esminiajame darbe „Galios pabaiga“ („The End of Power“) tai puikiai išdėsto Moisesas Naimas. Jis teigia, kad karai tampa vis asimetriškesni, ir juos didžiulės kariuomenės kariauja prieš mažesnes ir netradicines armijas. Karus vis dažniau taip pat laimi karine prasme silpnesnė pusė. Harvardo studija parodė, kad asimetriniuose konfliktuose nuo 1800

iki 1849 metų karių skaičiumi ir ginklais silpnesnė pusė savo tikslą pasiekė 12 proc. atvejų. Per karus, kilusius nuo 1950 iki 1998 metų, silpnesnė pusė laimėjo 55 proc. atvejų. Iš čia kyla ir M. Naimo išvada, kad, „tautinėms valstybėms šiomis dienomis žengiant į karą, didžiulė karinė galia duoda mažiau naudos, nei kad duodavo anksčiau.“

Iššūkis kyla ne tik islamui, bet ir judaizmui bei krikščionybei. Nė viena iš didžiųjų religijų negali užtikrintai garantuoti, kad „mūsų rankos niekada nepraliejų nekalto kraujo“. Kaip žydai, krikščionys ir musulmonai mes turime būti pasirengę užduoti pačius nepatogiausius klausimus. Ar Abraomo Dievas nori, kad mokiniai žudytų Jo vardu? Ar Jis reikalauja žmogiškųjų aukų? Ar Jis mėgaujasi šventuoju karu? Ar Jis nori, kad mes nekęstume savo priešų ir terorizavotume netikinčiuosius? Ar mes teisingai perskaitėme savo šventuosius tekstus? Ką mums Dievas sako čia ir dabar? Mes nesame pranašai, tačiau esame jų palikuonys ir nesame palikti be jokių pamokymų, sprendžiant šiuos lemtingus klausimus. Kaip vienas tų, kuris vertina rinkos ekonomiką ir liberaliosios demokratijos politiką, aš baiminuosi, kad Vakarai ne visai supranta galias, kurios visam tam priešinasi. Čia dalyvauja aistros, kurios yra didesnės ir stipresnės nei bet koks interesų išskaičiavimas.

Vien tik protas nelaimės šio konkretaus mūsų. To nepadarys ir pasitelkti tokie žodžiai kaip „laisvė“ bei „demokratija“. Kai kam šie žodžiai skamba kaip įpareigojantys idealai, tačiau kitiems jie yra problema, su kuria jie kovoja, o ne sprendimas, kurį jie nori priimti.

Radikalios politizuotos religijos plitimas mūsų laikais nėra nieko stebėtino. Visa tai įvyko dėl daugelio prieš pusę amžiaus priimtų sprendimų, kurie leido sukurti ištiesą tinklą mokyklų ir seminarijų, pašvęstų teigti mintį, kad mylėti Dievą reiškia nekęsti Dievo priešų. Galutinis to rezultatas buvo chaoso, smurto ir destruktijos potvynis, kuris skandina tiek nekaltuosius, tiek kaltuosius.

Šiandien žydai, krikščionys ir musulmonai privalo būti išvien, kad apgintų žmoniškumą, gyvybės šventumą, religijos laisvę ir paties Dievo garbę. Tikrieji XXI a. mūsų bus ne tarp civilizacijų ar religijų, o jų viduje. Jie vyks tarp tų, kurie priima religijos ir galios atskyrimą, ir tų, kurie tai atmets. Tie, kurie mano, kad politinės problemos turi religinius sprendinius, apgaudinėja save, taip pat nesugeba suprasti, kas toks buvo Abraomas ir kam jis atstovavo. Religijos ir politikos sumaišymas buvo tai, kam priešinosi, o ne ką skatino Abraomas ir jo palikuonys.

Ką tuomet privalome daryti mes? Mes privalome sukurti tokį patį ilgalaikį planą religijos laisvei sustiprinti, koks kad buvo sukurtas skleidžiant religinį ekstremizmą. Radikalus islamas buvo judėjimas, kurį kurstė Vakarų už naftą mokami doleriai, kuriuos naftą gaminančios valstybės naudojo remdamas mokyklas, mdradas, universitetų profesūrą ir fakultetus, kad būtų skleidžiamos vahabitų ar salafitų islamo interpretacijos, o atviresnės, gailastingesnės, intelektualesnės ir mistinės islamo tendencijos, kadaise buvusios šios religijos didybės šalti-

niu, būtų marginalizuotos. Tai buvo ilgalaikėje perspektyvoje dėl savo tikslumo, kantrybės, apgalvotų detalių ir pasišventimo puikiai suveikusi strategija. Jei norime, kad viršų imtų nuosaikumas ir religijos laisvė, tai tam reikės ne ką mažiau. Privalome išugdyti kartą religinių lyderių ir švietėjų, kurie priimtų pasaulį su jo įvairove, o šventuosius tekstus – su maksimaliu didžiadvasišku.

Būtina tarptautinė kampanija prieš neapykantos mokymą ir pamokslavimą. Dauguma Vakarų valstybių turi įstatymus, skirtus kovai su rasizmu, tačiau jie pasirodė praktiškai bejėgiai prieš pagiežą, sklindančią socialiniuose tinkluose. Švietimas daugelyje valstybių lieka apgailėtinas. Jei vaikai ir toliau bus mokomi, kad netikintieji kelias į pragarą, o krikščionys ir žydai yra didesnis ir mažesnis šėtonas, jei radijas, televizija, internetinės svetainės ir socialinė žiniasklaida be perstojo toliau skleis paranoją ir neapykantą, tai 18-as Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos straipsnis su savo įsipareigojimu religijos laisvei nereikš nieko. Visos pasaulyje vykstančios karinės intervencijos nesustabdys smurto.

Mes privalome atgauti absoliučias vertybes, kurios darė abraomiškąjį monoteizmą humanizuojančia jėga: gyvybės šventumą, asmens orumą, dvigubą teisingumą ir atjautos imperatyvą, moralinę turtingųjų

atsakomybę už skurstančius, įsakymą mylėti savo kaimyną ir prašalaitį, taikių konfliktų sprendimo priemonių pabrėžimą ir pagarbų įsiklausimą į kito poziciją tuo pačiu klausimu, atleidimą už praeities traumas ir susitelkimą į ateitį, kurioje viso pasaulio, visų spalvų, tikėjimų ir rasių vaikai galės kartu gyventi malonėje ir taikoje.

Tai yra idealai, dėl kurių gali sutarti žydai, krikščionys ir musulmonai, o kartu gali būti priimti ir kitų tikėjimų ar apskritai netikintys žmonės. Tai nereiškia, kad pasikeis žmogaus prigimtis ar politika nustos būti konflikto erdvė. Tai tik reiškia, kad politika išliks politika ir netaps religija.

Mums taip pat reikia pabrėžti iš visų paprasčiausią moralinį principą, pirmąjį, kuris buvo patvirtintas kompiuterio simuliacija – abipusio altruizmo principą, dar kitaip žinomą kaip dantis už dantį. Jis sako mums tai, kad taip, kaip elgiamės su kitais, kiti elgsis su mumis. Jei sieki pagarbos, tai privalai pats gerbti kitus. Jei reikalauji tolerancijos, privalai demonstruoti toleranciją. Jei nenori būti įžeistas, tai daryk viską, kad neįžeistum.

Kaip teigė Johnas Locke'as: „Yra neprotinga, kad religijos laisvę turėtų tie, kurie nepripažįsta principo, jog niekas neturi būti persekiojamas ar puldinėjamas dėl to, kad skiriasi jo religinės pažiūros.“ Vien šis principas, jei tinkamai pritaikytas, būtų nuo

pat pradžių uždraudęs visus neapykantos skleidėjus, kurie Vakaruose radikalizavo tiek daug pagaulių protų, paversdami juos žudikais Dievo vardu. Dabar atėjo laikas žydams, krikščionims ir musulmonams pasakyti tai, ko jie nesugebėjo pasakyti praeityje: mes visi esame Abraomo vaikai. Mes visi esame brangūs Dievo akyse. Mes visi esame palaiminti. Kad būtume palaiminti, niekas neturi būti prakeiktas. Dievo meilė taip neveikia. Šiandien Dievas kviečia mus, žydus, krikščionis ir musulmonus, atsisakyti neapykantos ir jos skleidimo, ir pagaliau gyventi kaip broliams ir seserims, ištikimiems savo tikėjimui ir maloningiems vieni kitiems nepaisant jų tikėjimo. Dievas kviečia mus gerbti Dievo vardą gerbiant Jo atvaizdą – žmogų.

Jonathan Sacks
Parengė Donatas Puslys
Perspausdinta iš www.Bernardinai.lt

PEREITI TAŠKĄ...

Elektroninės leidyklos „Naujas vardas“ svetainėje patalpinta vilnietės **reformatės Virginijos Apšegaitės eilėraščių knyga „Pereiti tašką“**, kurią ji pati iliustravo labai įdomiais piešiniais. Pristatydama savo knygą Virginija rašo: „...tada ir įvyko tas lemtingas prabudimas, kai suvokiau, kas yra menas, ir manyje sušvito tarsi kokias šviesa. Supratau, kad tie eilėraščiai neduoda jokios praktinės naudos, supratau, kad menas nėra kaip įrankiai ar prietaisai, skirti patobulinti žmogaus materialinę gerovę, kad jis skirtas

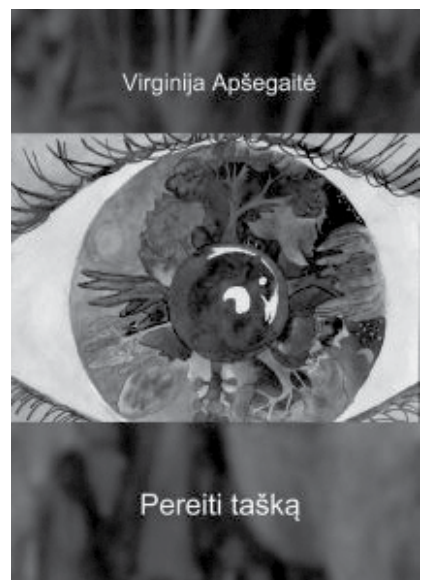
kurti kitokią gerovę – vidinę žmogaus dvasios nuotaiką.“

Poetas Balys Bukelis knygą recenzuoja: „Juvelyriškai trupinama kalbėsena. Perkonstruotos dvasinės erdvės, kur harmoningai dera vandentiekio bokštas ir širdis. Moteriškai subtilios minties melodijos. Grakštus jausmų šokis.“

Knygą galima skaityti:

<https://naujasvardas.wordpress.com/knygos/virginija-apsegaite-pereiti-taska-eilerasciai/>

„V.r.ž.“inf.

I N F O R M A C I J A

Birželio 6 d. į biografinę vienos dienos ekskursiją po Pietryčių Lietuvą „Asmenybių šviesa, amžių neužgesinta...“ vilniečius Reformacijos istorijos ir kultūros draugijos narius, reformatus senjorus bei jų draugus buvo sukvietusi Draugijos valdybos narė, profesionali gidė ir kelionių vadovė Aurelija Arlauskienė. Ji supažindino su Pietryčių Lietuvoje, dabartiniame Šalčininkų rajone, gimusiomis, gyvenusiomis, kūrusiomis, dažnai šiuose kraštuose viešėjusiomis pasaulinio garso asmenybėmis ir jų darbais: Lietuvos raštijos pradininku Stanislovu Rapolioniu, savamoksle dailininke Ana Krepštel, Vilniaus universiteto rektoriumi Simonu Malevskiu, Paulavos respublikos įkūrėju Povilu Ksaveru Bžostovskiu, poetu Adomu Mickevičiumi, istoriku, publicistu Mykolu Balinskiu, Vilniaus universiteto rektoriumi Jonu Sniadeckiu ir jo broliu chemiku Andriumi Snia-

deckiu, Rusijos psichiatrijos tėvu vadinamu Jonu Balinskiu ir kt.

Birželio 13 d. Kelmėje vyko tradicinė Lietuvos evangeliškos bažnytinės muzikos sandraugos ir Lietuvos ev. liuteronų Bažnyčios organizuojama Giesmių šventė, sukvietusi reformatų, liuteronų chorus iš visos Lietuvos.

Birželio 17 d. Lietuvių literatūros ir tautosakos institute Senosios literatūros skyrius surengė mokslo konferenciją *DIDIKAI IR SENOJI LIETUVOS RAŠTIJA*, XV Jurgio Lebedžio skaitymai, skirtą Mikalojaus Radvilos Juodojo 500-osioms gimimo metinėms. Iš skaitytų pranešimų išsiskyrė doc. dr. Dalios Dilytės (LLTI) pranešimas „*Aloyzo Lipomano ir Mikalojaus Radvilos Juodojo laišku*“ stilistikos bruožai, doc. dr. Eglės Patiejūnienės (LLTI) „*Trys literatūriniai Kristupo Radvilos Perkūno portretai*“, Tomos Zarankaitės

(VU) „*Didieji medžiokliai Radvilos Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje: pareigūnai ar geriausi valdovo draugai?*“, doc. dr. Dariaus Kuolio (LLTI, VU) „*Tėvynės tėvų vaizdinys LDK raštijoje*“.

Birželio 20–21 d. Biržuose įvyko eilinis Lietuvos ev. reformatų Sinodas. Sinodo atidarymo pamaldose po Lietuvos generalinio superintendente kun. T. Šerno pamokslą pirmą kartą buvo perskaitytas kunigaikštystės Liudvikos Karolinos Radvilaitės Laiškas Sinodui, rašytas 1689 metais. Sinode buvo išklausti generalinio superintendente, Konsistorijos prezidento, Revizijos komisijos, bažnytinių institucijų ir organizacijų ataskaitos, tarp jų: VŠĮ „Vaiko užuovėja“ vaikų namų Medeikiuose, VŠĮ „Krikščioniškas vaikų darželis“, Reformatų senjorų draugijos ir kt.

A.A.

Tu esi VIEŠPATS, Tu vienas!

Tu duodi visiems gyvastį ir dangaus galybę Tave garbina. Neh 9,6

Nuoširdžiai užjaučiame choro „Giesmė“ buvusią vadovę, vargonininkę Gražiną Petrauskaitę ir jos seserį Dalią, mirus jų Tėveliui STASIUI PETRAUSKUI.

Vilniaus ev. reformatų parapijos taryba

A.A.

Žmonės – tik migla, mirtingieji – tik tariamybė...

Galybė yra Dievo ir ištikima meilė yra Jo.

Jis – Viešpats atlygina kiekvienam pagal jo darbus...

Ps 62, 10-13

Mirus JUOZUI ŠAVELIUI,

užuojaautos žodžius tariame žmonai Emilijai ir dukrai Rūtai, melsdami Viešpatį paguosti jas ir suteikti joms savo ramybę...

Vilniaus ev. reformatų parapijos taryba

A.A.

Mano dvasia, esanti virš tavęs, nuo tavęs nepasitrauks, ir mano žodžiai, įdėti tau į lūpas, išliks tavo lūpose, tavo vaikų lūpose, ir tavo palikuonių lūpose, – sako VIEŠPATS, – dabar ir per amžių amžių amžius! Iz 59, 21

Mirus parapijietei DARATAI JANUŠEVIČIENEI, nuoširdžiai užjaučiame dukrą Ritą Apšegiene, vaikaites Virginiją ir Ingą, provaikaitę Viktoriją bei kitus artimuosius.

Vilniaus ev. reformatų parapijos taryba

Sveikiname

*2015 m. birželio 23 d.
Panevėžio ev. reformatų bažnyčioje
kun. Raimondas Stankevičius sutuokė
LINĄ KARTANAITEĮ ir AINIŲ PIVORĄ.*

*Linkime gausios Dievo palaimos ir globos
Jūsų bendrame gyvenimo kelyje,
džiugių akimirkų, neblėstančios meilės:*

*Tegul vienos širdies plakimą
Kita širdis visad išgirs.
Ir, jeigu suvedė likimas,
Tegul jau niekad neišskirs.*

*Te Jūsų kelius apšviečia Jėzaus Kristaus mokymas,
te Jus laimina ir globoja Viešpaties meilė.*

Panevėžio ev. ref. parapijiečiai

Leidinio spaudos rėmėjas

Birbinių g. 4a, LT-02121, Vilnius
tel.: +370 5 2627585
mob.tel.: +370 655 24403
Linksmoji g.5, LT-02041, Vilnius
tel.: +370 5 2639004
mob.tel.: +370 652 11944
www.klion.lt

Laida EVANGELIKAMS
„KELIAS“

Per „LRT Kultūra“ –
kas antrą šeštadienį 10.15 val.

kartojama per tą patį kanalą
kitą šeštadienį 10.15 val.

Laidos redaktorė ir režisierė
Irena Morkevičienė,
iremor@lrt.lt
tel. 861410765

Laiškus redakcijai galite rašyti:

Pylimo 20-13, Vilnius,
Vilniaus ev. reformatų parapijos raštinė,
el.paštas: dalija@mail.lt

Parėngė Dalija Gudliauskienė,
tel. 8 685 74 951

Redagavo, spausdino
Danutė Kavaliauskienė,
Damian Finer

Leidėjas:
Vilniaus ev. reformatų parapija
Tiražas 100 egz.

Leidėjai straipsnius taisy ir trumpina
savo nuožiūra

Laikraštis platinamas už auką.
Leidžiamas tik iš surinktų aukų.